

VENDIM
Nr. 194, datë 3.12.2019

MBI OPINIONIN E ERE-s, PËR KËRKESËN E OST SHA, PËR DHËNIEN NË PËRDORIM TË NJË PJESE TË INFRASTRUKTURËS SË FIBRËS OPTIKE

Në mbështetje të nenit 16, nenit 55, pika 4, të ligjit nr. 43/2015 “Për sektorin e energjisë elektrike”, të ndryshuar; nenit 15, të “Rregullave për organizimin, funksionimin dhe procedurat e ERE-s”, miratuar me vendimin nr. 96, datë 17.6.2016, bordi i ERE-s, në mbledhjen e tij të datës 3.12.2019, mbasi shqyrtoi informacionin nr. 113/2 prot., datë 26.11.2019, si dhe informacionin shtesë nr. 113/2-1 prot., datë 3.12.2019, të përgatitur nga drejtoritë e ERE-s, në lidhje me kërkesën e OST sh.a., “Mbi dhënien në përdorim nga OST sh.a. të një pjese të infrastrukturës së fibrës optike palëve të treta”

konstatoi që:

- Me shkresën nr. 5005 prot., datë 24.7.2019, lidhur me përdorimin e infrastrukturës së fibrës optike, OST sh.a. parashtroi kërkesën e saj për dhënien e opinionit të ERE-s për këtë qëllim.

- Bazuar në nenin 55, pika 4, të ligjit 43/2015, “Për sektorin e energjisë elektrike”, të ndryshuar, Operatori i Sistemit të Transmetimit instalon dhe përpunon të gjitha llojet e informacionit, komunikimeve dhe sistemeve, duke përfshirë gjithashtu edhe sistemin *wireless*, të nevojshëm për sistemin e transmetimit. Në varësi të mundësive, një pjesë e infrastrukturës së fibrës optike dhe/ose kapaciteteve të rrjetit të komunikimit të shpejtësive të larta mund të jepen në përdorim pa dëmтуar dhe rrezikuar veprimtaritë dhe rrjetet e tjera brenda kuadrit të legjislacionit përkatës, në përputhje me opinionin e ERE-s.

- Në frymën e Strategjisë Ndërsektoriale “Afhenda Digjitale e Shqipërisë 2015–2020” miratuar me anë të VKM-së nr. 284, datë 1.4.2015, të Qeverisë, ku ndër objektivat, ndër të tjera janë dhe krijimi i kushteve të favorshme për realizimin e infrastrukturave të përshtatshme për të garantuar nivele të larta sigurie për rrjetet e informimit, si dhe për të integruar dhe informatizuar shërbimet e administratës publike dhe sektorit privat.

- Sistemi i transmetimit të energjisë elektrike ka ndër asetet e tij fibrën optike (OPGW), e cila është shtrirë në një pjesë të madhe të sistemit të transmetimit në territorin e Republikës së Shqipërisë. Fibra optike instalohet në sistemin e transmetimit për dy qëllime kryesore:

- Të realizojë mbrojtjen e rrjetit të transmetimit të energjisë elektrike nga shkarkesat atmosferike;

- Të realizojë transmetimin dhe komunikimin e sigurt të OST sh.a., brenda sistemit të vet të transmetimit, por dhe me OST fqinje dhe më gjerë me rrjetin evropian të transmetimit të energjisë elektrike, nëpërmjet fibrës optike OPGW të instaluar në linjat e interkoneksionit.

- OST në kuadër të kësaj korrespondence deklaron se:

- Përdorimi komercial apo dhënia në përdorim e këtyre kapaciteteve mund të realizohet totalisht e ndarë duke garantuar sipas standardeve më të mira ndërkombëtare rrjetin e transmetimit të të dhënave për nevoja të rrjetit energjetik. Për sa i përket sigurisë dhe qëndrueshmërisë së sistemit energjetik, ndarja e këtyre kapaciteteve është e mundur në mënyrë të qartë, e ndarë fizikisht, duke mos cenuar apo përbërë risk për sistemin energjetik.

- Investimet e realizuara në rrjetin e transmetimit janë kryer në përputhje të plotë me kërkesat teknike dhe ligjore në fuqi në momentin e kryerjes së tyre, si politika 6 e ENTSO_E “*Operational Handbook*”, si dhe me planet e zhvillimit të OST sh.a., të miratuara nga organet drejtuese të shoqërisë dhe ERE-ja.

- OST sh.a. është anëtare me të drejta të plota e Organizatës Evropiane të Operatorëve të Sistemit të Transmetimit të Evropës ENTSO–E dhe në këto rrethana, siguria e operimit të sistemit

elektroenergjetik shqiptar duhet të marrë në konsideratë të gjitha detyrimet që përcakton kjo e fundit, përfshirë rregulloret dhe guidat e operimit. Vërehet se marrja e mendimit paraprak nga ana e ENTSO-E nuk rezulton si detyrim me çfarë konstatohet në guidat e operimit të kësaj të fundit. Gjithsesi, rekomandohet konsultimi apo informimi i ENTSO-E nga ana e OST përgjatë zhvillimit të këtij aktiviteti.

- Përdorimi i kapaciteteve të lira është qëllim dytësor i OST sh.a., por përdorimi i tyre do të sjellë rritjen e të ardhurave të kompanisë, si dhe reduktimin e kostove operacionale.

- Studimi i fizibilitetit tekniko-financiar lidhur me këtë aktivitet është duke u ndjekur nga Banka Botërore (WB), si dhe ky studim pritet të përfundojë në gjashtë mujorin e parë të vitit 2020.

ERE-ja vlerëson se studimi i fizibilitetit do të jepte një pamje më të qartë të situatës dhe gjendjes aktuale të infrastrukturës së fibrës optike, do të identifikonte qartë nevojat për ndërhyrje në këtë infrastrukturë, kostot që kërkohen për këtë investim. Ky studim do të përcaktonte edhe mundësitë dhe leverdisshmërinë e këtij projekti.

- OST-ja do të nisë fillimisht këtë aktivitet, pa asnjë kosto shtesë, por çdo fitim që do të vijë prej tij do të shërbejë për të përballuar kosto dhe investime shtesë me qëllim zgjerimin e kësaj veprimtarie.

- Në vijim të komunikimit, me shkresën nr. 5005/3 prot., datë 30.10.2019, OST sh.a. bën me dije se projekti do të jetë i ndarë në 3 faza. Në fazën e parë do të realizohen veprimtaritë të cilat nuk do të kenë kosto shtesë, ndërsa veprimtaritë në fazën e 2-të dhe të 3-të, të cilat kërkojnë kosto shtesë, do të nisin vetëm pasi të ketë përfunduar studimi i fizibilitetit, në vitin 2020. Në mënyrë specifike, OST-ja në këtë shkresë shprehet si vijon, citojmë: “Pjesa e këtij propozimi që lidhet me zhvillime të aktiviteteve shtesë përfshirë dhe infrastrukturën (ii, pika 2 dhe 3), do të nisë vetëm pasi të ketë përfunduar studimi i fizibilitetit nga WBIF, i cili nëse do të paraqesë interes, do të mbështetet dhe financohet nga EIB, në përputhje edhe me objektivat e parashikuara në Strategjinë Ndërsektoriale ‘Axhenda Digjitale e Shqipërisë 2015–2020’, miratuar me vendim të Këshillit të Ministrave nr. 284 datë 1.4.2015”.

- Nga analiza e draft-planit të biznesit mbi përdorimin e infrastrukturës së fibrës optike të OST sh.a vërehet se të ardhurat nga aktiviteti do të jenë në vlerën rreth 203,460,000 lekë, kosto e investimit është në vlerën rreth 327,360,000 lekë me një normë interesi 4% dhe një afat shlyerje 6-vjeçar.

- Plani i biznesit të hartuar nuk përcakton realizimin e biznesit apo të projektit me faza si më sipër, por vlerëson se projekti ka një kosto fillestare për t’u realizuar.

- Në dokumentacionin e paraqitur nuk jepet informacion se cilat janë shërbimet të cilat do të jepen në fazën e parë të projektit, pra ato pa kosto shtesë dhe cilat janë shërbimet të cilat do të realizohen në fazat e tjera, të 2-të dhe 3-të, me kosto shtesë, si të tillë në vijim lind nevoja e dërgimit në ERE të planit të biznesit përfundimtar.

- OST ka përgjegjësinë për të mbajtur llogari financiare të veçanta nga veprimtaria e transmetimit dhe nga veprimtaria për dhënien në përdorim të infrastrukturës së fibrës optike me qëllim shmangien e ndërsbvencionimit midis kategorive, si dhe moscenimit të konkurrencës, fakt i cili është tejet i rëndësishëm. Vlerësojmë se shmangia e ndërsbvencionimit me qëllim moscenimin e konkurrencës është vetëm një element, por shmangia e ndërsbvencionimi duhet të marrë në konsideratë dhe moshtimin e kostove për konsumatorët e energjisë elektrike nëpërmjet rëndimit të kostove të tarifës së shërbimit të transmetimit.

- Janë vlerësuar dokumentacioni dhe parashtrimet e bëra nga OST sh.a. për këtë çështje, depozituar në ERE me anë të korrespondencave nr. 5005 prot., datë 24.7.2019, shkresën nr. 5005/2 prot., datë 24.9.2019, nr. 5005/3 prot., datë 30.10.2019, si dhe nr. 5005/4 prot., datë 11.11.2019.

- Në përfundim të analizës së mësipërme gjykojmë se me qëllim që t'i hapet rruga zhvillimit të këtij sektori në drejtim të modernizimit në fushën e telekomunikacionit, e cila mund të sjellë edhe përfitime ekonomike për OST sh.a. në veçanti, si dhe për të tërë sektorin në tërësi, në gjykimin tonë, ERE-ja vlerëson pozitivisht idenë e OST sh.a. për përdorimin e infrastrukturës së fibrës optike për palët e treta.

Për gjithë sa më sipër cituar, bordi i ERE-s,

VENDOSI:

1. Të shprehë opinionin pozitiv mbi propozimin e OST sh.a. për dhënien në përdorim të infrastrukturës së fibrës optike për palët e treta duke mbajtur në konsideratë sa më poshtë vijon:

a) Moscenimin e veprimtarisë së OST sh.a. lidhur me sigurinë dhe qëndrueshmërinë e sistemit elektroenergetik përfshirë sigurinë kibernetike.

b) Kostot për realizimin e këtij aktiviteti të mbulohen nga të ardhurat e realizuara nga kjo, duke mos ndikuar në tarifën e transmetimit të energjisë elektrike, si dhe në kostot e lidhura me këtë shërbim ndaj klientëve fundorë.

c) Përcjelljen në ERE e studimit të fizibilitetit, përfshirë planin e biznesit përfundimtar.

2. OST sh.a. të raportojë periodikisht çdo gjashtë muaj në lidhje me zhvillimin e këtij projekti sipas pikës 1, të këtij vendimi duke filluar nga 1.1.2020.

3. Mospërmbushja e detyrimeve të përshkruara në këtë vendim nga ana e OST-së, sjell si pasojë rishikimin nga ERE-ja të këtij vendimi.

4. ERE-ja do të rivlerësojë opinionin e saj bazuar në gjetjet dhe rezultatet e studimit të fizibilitetit që do të paraqesë OST sh.a.

5. Drejtoria e Çështjeve Ligjore, të njoftojë OST sh.a., Ministrinë e Infrastrukturës dhe Energjisë, Ministrinë e Ekonomisë dhe Financave, Autoritetin e Konkurrencës, dhe çdo palë të interesuar për vendimin e bordit të ERE-s.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

Ky vendim botohet në Fletoren Zyrtare.

NË MUNGESË DHE ME AUTORIZIM
ANËTARE E BORDIT TË ERE-s

Erjola Sadushi